

CONSIDERANS

EERSTVERANTWOORDELIJK VOORGANGER(S)

Bezielend geestelijk leiderschap in een veranderende wereld

Versie 1.0 d.d. 25 april 2025

Documentgegevens

Naam : Considerans eerstverantwoordelijk voorganger(s)
Eigenaar: : N. Ziere-den Heijer & M.G.J. van der Wal
Versienummer : Versie 1.0
Publicatiedatum : 30 april 2025
Reviewdatum :

NB: De considerans printen? Check of je de meest recente versie hebt (zie publicatiedatum). De meest recente versie vind je op apgen.nl.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
1 Ontwikkelingen rondom de opvolging.....	4
2 Considerans regelmatig herzien.....	5
3 Ontwikkelingen die invloed hebben op de geestelijke leiding.....	5
4 Taakgebieden eerstverantwoordelijk voorgangers	8
4.1 Uitdragen geloofsverhaal	8
4.2 Bestuurlijke rol.....	10
4.3 Leiderschapsstijl	10
5 De persoon.....	10
6 Verdere profiel	11

1 Ontwikkelingen rondom de opvolging

Binnen het Apostolisch Genootschap heeft de considerans zich door de jaren heen ontwikkeld tot een waardevol instrument voor de opvolging. In de considerans beschrijven we welke ontwikkelingen we in de samenleving en het genootschap zien en welk soort geestelijk leiderschap dat vraagt.

Voor ons als huidige eerstverantwoordelijk voorgangers is de considerans veel meer dan een formeel document. Het is een mooie, inhoudelijke toetssteen waarin we onze waarden en visie op de toekomst van de geestelijke verzorging beschrijven.

Hieronder schetsen we hoe het proces van opvolging zich door de jaren heen heeft ontwikkeld om steeds beter in te spelen op veranderingen in het genootschap en in de samenleving.

In de tijd van apostel J.H. van Oosbree en apostel L. Slok werd de opvolging vastgelegd in een testament. Hierin werd de naam van de nieuwe apostel genoemd, samen met de redenen voor deze keuze en de oproep om trouw te zijn aan de nieuwe apostel. Ontwikkelingen in de maatschappij speelden bij hun overwegingen een kleinere rol dan nu. Al moedigde apostel L. Slok zijn opvolger wel aan om open te staan voor nieuwe denkbeelden en veranderingen.

Apostel J.L. Slok koos als eerste voor een andere aanpak. Hij wees zijn opvolger persoonlijk aan tijdens zijn leven. In een ‘notariële akte van benoeming’ (de term ‘considerans’ werd nog niet gebruikt) beschreef hij waarom hij broeder D. Riemers aanwees en waarom hij ervoor koos om op dat moment zijn functie over te dragen.

Apostel D. Riemers bracht in 2010 verdere vernieuwing. Hij nam maatschappelijke trends, zoals individualisering en internationalisering, mee in zijn considerans. Hij zag in dat een jongere opvolger nodig was om het genootschap toekomstbestendig te maken. Apostel A. Wiegman volgde dit voorbeeld in 2022. Bij zijn overdracht aan de twee

eerstverantwoordelijk voorgangers presenteerde hij een considerans die gericht was op de relevantie van het genootschap in de samenleving.

2 Considerans regelmatig herzien

De considerans behoudt zijn centrale rol bij het benoemen van een eerstverantwoordelijk voorganger. Er is wel een belangrijke verandering ten opzichte van eerdere consideransen: het is geen vaststaand document. De considerans wordt minimaal eens in de vier jaar herzien om goed aan te sluiten bij de snel veranderende samenleving en het zich ontwikkelende genootschap. De nieuwe considerans ligt er al, ook nu er nog geen opvolging nodig is.

3 Ontwikkelingen die invloed hebben op de geestelijke leiding

De wereld verandert snel en brengt steeds nieuwe uitdagingen met zich mee. Als genootschap willen we deze ontwikkelingen niet alleen begrijpen, maar er ook goede antwoorden op vinden. We zijn immers deel van die samenleving, en ontwikkelingen daarin zien we ook terug in het genootschap. Hieronder bespreken we enkele belangrijke ontwikkelingen.

Zorg voor de aarde

De ecologische crisis stelt ons voor de uitdaging om onze verbondenheid met de natuur te herontdekken. De crisis dwingt ons om onze rol binnen het grotere geheel te herzien en een levenswijze te omarmen waarin zorg voor de aarde en toekomstige generaties centraal staat. We vinden het daarom belangrijk dat het ‘samen in liefde de aarde bewonen’ steeds meer aandacht krijgt binnen de geestelijke zorg in het genootschap.

Spanningen en conflicten

De toenemende spanningen in de wereld laten zien hoe belangrijk solidariteit is. Deze tijden vragen om samenwerking en eenheid en nodigen uit bij te dragen aan een rechtvaardiger en vreedzamer wereld. Leren omgaan met conflicten, met elkaar in gesprek blijven ook als we het ergens niet over eens zijn en verbondenheid zoals tussen generaties, vragen ook binnen het genootschap de nodige aandacht.

Vergrijzing

De samenleving vergrijst, dus ook onze gemeenschappen vergrijzen. De uitdaging ligt in het vinden van vormen van ontmoeten, waarin jong en oud in contact blijven met elkaar, van elkaar leren en van elkaar kunnen genieten. We merken in gesprekken met broeders en zusters dat ouder worden existentiële vragen oproept. Zoals: hoe ga je om met verlies (van dierbaren, van je gezondheid) en met gemis? De vergrijzing en de geringe instroom van nieuwe leden roepen overigens ook vragen op over hoe we ons genootschap en onze gemeenschappen in de toekomst vorm kunnen blijven geven.

Digitalisering en kunstmatige intelligentie

Nieuwe technologieën veranderen de manier waarop we leven en met elkaar omgaan. Ze kunnen zorgen voor vervreemding, maar bieden ook nieuwe kansen om verbinding te maken. De uitdaging is om technologie bewust in te zetten voor het versterken van relaties en spirituele groei, vooral voor hen die anders geïsoleerd raken.

Zoeken naar echte verbinding

Veel mensen voelen zich eenzaam in een samenleving die zich sterk richt op het individu en op persoonlijk succes. De behoefte aan echte verbinding en gemeenschapszin groeit. Dat biedt ons kansen om plekken te bieden met (nieuwe vormen van) zorg en aandacht. Plekken waar mensen samenkomen, verhalen delen en zich geborgen voelen. Waar mensen opnieuw ontdekken wat het betekent om deel uit te maken van een groter geheel en geïnspireerd worden tot liefdevol leven.

Consumptiemaatschappij

In een maatschappij waarin we druk zijn met het kopen van spullen en diensten, dreigen we het zicht te verliezen op wat echt van waarde is. Maar deze consumptiemaatschappij maakt ons er ook steeds meer van bewust dat we andere, meer duurzame keuzes moeten maken en meer aandacht moeten hebben voor wat zin- en betekenis geeft aan ons leven.

Ontkerkelijking

Steeds minder mensen zijn verbonden aan een geloofsgemeenschap of een

levensbeschouwelijk instituut en ook ons genootschap heeft te maken met een dalend aantal leden. Maar terwijl oude structuren verdwijnen, groeit de behoefte aan persoonlijke spiritualiteit en zoeken steeds meer mensen naar betekenis, verbondenheid en verdieping in het leven. De uitdaging is om nieuwe vormen te ontwikkelen die aansluiten bij deze zoektocht naar betekenis. Verschillende vormen voor verschillende behoeften. Zo kunnen we samen een genootschap vormen dat ruimte biedt voor vele manieren van apostolisch-zijn.

Inclusiviteit en diversiteit

Er is een groeiend bewustzijn over ongelijkheid in de samenleving en de noodzaak om verschillende achtergronden, culturen en zienswijzen te erkennen en te respecteren. Tegelijkertijd ervaren sommige groepen inclusiviteitsbeleid als betuttelend of bedreigend. Door in gesprek te gaan met mensen uit verschillende culturen en religies kunnen we bijdragen aan een rechtvaardigere samenleving waarin iedereen erbij hoort. We zetten hier als genootschap al stappen in, maar we kunnen meer doen.

Religieus-humanisme

De ontkerkelijking biedt nieuwe kansen voor ons vrijzinnige gedachtengoed vanwaaruit we elkaar inspireren liefdevol te leven. Met onder andere het Centrum voor Religieus Humanisme kunnen we een grotere inhoudelijke rol spelen en het is ook een kans als we persoonlijk meer uitkomen voor waar we voor staan in en in geloven.

Verbeeldingskracht en versterken geestelijke zorg

In een wereld vol onzekerheid, conflict en angst is het soms moeilijk hoop te houden en zoeken mensen naar houvast. Verbeeldingskracht kan helpen om toch weer nieuwe mogelijkheden en perspectieven te zien. Daarom is verbeeldingskracht een steeds belangrijker aspect in de geestelijke verzorging en richten we ons op het versterken en verdiepen van die geestelijke zorg.

Samen verantwoordelijkheid dragen

De beweging in het genootschap naar verantwoordelijkheid delen en meer samen beslissingen nemen, versterkt de betrokkenheid en onderlinge verbondenheid. Door samen

te werken en open te staan voor ieders ideeën, kunnen we een genootschap vormen waarin iedereen zich gehoord voelt. De cultuur van ‘meedenken, meedoen en meebeslissen’ wordt al steeds sterker. Dat is hoopgevend en biedt mooie kansen, maar brengt ook nieuwe vragen met zich mee, zoals hoe je samen de goede gesprekken kunt voeren om tot besluiten te komen.

4 Taakgebieden eerstverantwoordelijk voorgangers

De eerstverantwoordelijk voorgangers staan in de eerste plaats opgesteld om ons geloofsverhaal uit te dragen en vanuit deze basis verdieping, verbinding, inspiratie en nabijheid zelf inhoud te geven, te stimuleren en te borgen (statuten, artikel 5). Daarnaast maken ze deel uit van het bestuur waar ze verantwoordelijk zijn voor de geestelijke zorg en de ontwikkeling daarvan.

4.1 Uitdragen geloofsverhaal

Verdieping

De eerstverantwoordelijk voorgangers dragen er zorg voor dat het apostolische religieus-humanistische gedachtengoed verder wordt ontwikkeld en uitgediept op een manier die past bij onze grondslag, missie, statuten en rol in de samenleving.

Ten aanzien van verdieping hebben eerstverantwoordelijk voorgangers o.a. de volgende taken:

- Bijdragen aan de verdere ontwikkeling van het gedachtengoed;
- Geestelijk verzorgers stimuleren en faciliteren zich persoonlijk te ontwikkelen en zich te verdiepen in het religieus-humanisme en in onze rituelen;
- Voorbereiden van inspirerende ontmoetingen;
- Zichzelf ontwikkelen, bijvoorbeeld door (literatuur)studie, congressen, opleiding;

Verbinding

De eerstverantwoordelijk voorgangers stimuleren het leggen en versterken van verbindingen tussen mensen en groepen om de missie en doelen van het genootschap waar te maken. Ook zetten ze zich in voor sociale rechtvaardigheid en voor maatschappelijke kwesties waarbij een verbindende stem kan helpen.

Ten aanzien van verbinding hebben eerstverantwoordelijk voorgangers o.a. de volgende taken:

- Het genootschap vertegenwoordigen bij (officiële) gelegenheden en organisaties waarmee we samenwerken;
- Een verbindende boodschap laten horen in het maatschappelijk debat;
- Verschillende generaties met elkaar in contact brengen.

Inspiratie

De eerstverantwoordelijk voorgangers zorgen ervoor dat er ontmoetingen zijn waarin mensen zich geraakt, bemoedigd en gesterkt kunnen voelen. Waarin mensen door verhalen, rituelen, muziek en stilte weer nieuwe perspectieven kunnen zien en geïnspireerd worden betekenis te geven aan hun leven.

Ten aanzien van inspiratie hebben de eerstverantwoordelijk voorgangers o.a. de volgende taken:

- Voorgaan in betekenisvolle ontmoetingen, erediensten en vieringen;
- Inspirerende teksten schrijven, zoals de weekbrief;
- Geestelijk verzorgers inspireren hun werk met hart en ziel te doen.

Nabijheid

De eerstverantwoordelijk voorgangers zijn mensen nabij en zorgen ervoor dat het genootschap veilige plekken biedt waar mensen hun levensvragen en worstelingen kunnen delen en steun kunnen vinden. Ze dragen bij aan de geestelijke en emotionele gezondheid van mensen en zorgen ervoor dat de geestelijke verzorging professioneler wordt.

Ten aanzien van nabijheid hebben de eerstverantwoordelijk voorgangers o.a. de volgende taken:

- Mensen begeleiden bij levensvragen, ethische dilemma's en spirituele groei;
- Mensen nabij zijn op kruispunten van het leven;
- Geestelijk verzorgers coachen en begeleiden.

4.2 Bestuurlijke rol

Maximaal twee eerstverantwoordelijk voorgangers maken deel uit van het bestuur (statuten, artikel 7, lid 2). De vaardigheden en kwaliteiten die bestuursleden nodig hebben, gelden ook voor de eerstverantwoordelijk voorgangers. Binnen het bestuur richten de eerstverantwoordelijk voorgangers zich vooral op verdieping, verbinding, inspiratie en nabijheid. Dit betekent dat zij verantwoordelijk zijn voor taken die te maken hebben met geestelijke zorg en de ontwikkeling daarvan. Afhankelijk van de taakverdeling nemen een of twee eerstverantwoordelijk voorgangers plaats in het bestuur.

4.3 Leiderschapsstijl

Om de bovengenoemde taken goed uit te voeren, wordt van de eerstverantwoordelijk voorgangers bezielend en transformatieel leiderschap gevraagd. Dat is leiderschap dat gericht is op het inspireren, motiveren en verbinden van mensen vanuit waarden, een diepgewortelde passie, visie en authentieke betrokkenheid. Een leiderschap dat ruimte creëert voor groei en verbinding en mensen helpt hun mogelijkheden te ontdekken en samen te werken aan een gezamenlijk, hoger doel.

Binnen de geestelijke zorg biedt dit leiderschap niet alleen ondersteuning, maar motiveert ook tot groei, ontwikkeling en verandering. Het helpt mensen hun eigen kracht te ontdekken.

Daarnaast helpt dit leiderschap de verdere ontwikkeling van de cultuur in het genootschap. Daarbij gaat het zowel over het ontwikkelen van eigentijdse vormen van verdieping, verbinding, inspiratie en nabijheid als over het eerbiedigen van bekende vormen en tradities.

5 De persoon

Een eerstverantwoordelijk voorganger is in de eerste plaats een liefdevol mens, geworteld in het apostolische gedachtegoed. Een betrokken en verbindend persoon die zich met hart en ziel inzet voor de ontwikkeling van het genootschap. Iemand die met een open blik en luisterend oor weet wat er speelt, in het genootschap en daarbuiten en die een visie heeft

op de ontwikkeling van de geestelijke zorg en het genootschap als geheel. Energie en de bereidheid om te blijven leren en ontwikkelen zijn belangrijk.

De eerstverantwoordelijk voorganger staat naast mensen met oprechte aandacht en zonder oordeel. Hij of zij erkent iedereen in zijn eigenheid, heeft oog voor de kracht en talenten van mensen en moedigt hen aan deze te gebruiken. Een eerstverantwoordelijk voorganger zoekt samen met de ander naar betekenis en richting. Hij of zij is daarbij alert op de grenzen van zijn/haar eigen kennis en kunde en verwijst tijdig naar andere professionals.

In tijden van onzekerheid biedt hij/zij hoop, houvast en helpt nieuwe perspectieven te zien. Hij/zij verbindt generaties, verkent oude en nieuwe vormen van zingeving en zoekt naar wat blijvende waarde heeft.

De eerstverantwoordelijk voorganger is een inspiratiebron door samen met anderen, naast elkaar, te werken aan een genootschap waarin verdieping, verbinding, inspiratie en nabijheid centraal staan.

6 Verdere profiel

Alle kwaliteiten die nodig zijn om de rol van eerstverantwoordelijk voorganger in te vullen staan in de bijlage *Profiel eerstverantwoordelijk voorganger*. Ze geven het complete beeld van het geestelijk leiderschap dat ons genootschap nodig heeft om toekomstbestendig te zijn. Het is niet realistisch om te verwachten dat één persoon al deze eigenschappen belichaamt. Daarom is het raadzaam om de verantwoordelijkheden van deze complexe rol te verdelen over twee of meer personen die elkaar aanvullen. Samen zie je meer dan alleen, kom je tot betere besluiten en kun je meer werk verzetten. Bovendien helpt het om een goede balans te houden. Het aantal eerstverantwoordelijk voorgangers hangt af van wat het genootschap nodig heeft op het moment van opvolging en van de kwaliteiten die de betreffenden hebben.

Wanneer een eerstverantwoordelijk voorganger bepaalde competenties nog verder moet ontwikkelen, is het belangrijk dat iemand daartoe bereid is. Het Apostolisch Genootschap

zal deze groei op een zorgvuldige en ondersteunende manier begeleiden en biedt daarvoor de nodige middelen en ruimte. Zo zullen eerstverantwoordelijk voorgangers zich blijven ontwikkelen en kunnen ze hun rol met vertrouwen vervullen.

Bijlage: Profiel eerstverantwoordelijk voorganger

Een eerstverantwoordelijk voorganger vervult een sleutelrol binnen het Apostolisch Genootschap. Hij/zij is eerstverantwoordelijk voor de geestelijke zorg en een inspirator, verbinder en bestuurder. In dit profiel beschrijven we de kwaliteiten en competenties waarover een eerstverantwoordelijk voorganger moet beschikken. Alsook de vereiste achtergrond en ervaring. Ze geven het complete beeld van het geestelijk leiderschap dat ons genootschap nodig heeft om toekomstbestendig te zijn. Het is niet realistisch om te verwachten dat één persoon al deze eigenschappen belichaamt. Daarom is het raadzaam om de verantwoordelijkheden van deze complexe rol te verdelen over twee of meerdere personen.

1.1 Kwaliteiten (persoonlijke eigenschappen)

- **Hoopvol en met visie:** de eerstverantwoordelijk voorganger heeft een duidelijke visie op apostolisch zijn en religieus-humanisme en laat zien hoe dit betekenis krijgt in het dagelijks leven. De eerstverantwoordelijk voorganger geeft richting naar een toekomst met hoop en liefde;
- **Verbindend, solidair en inclusief:** de eerstverantwoordelijk voorganger is in staat om mensen van verschillende generaties, met verschillende perspectieven en behoeften samen te brengen. Hij/zij stimuleert de dialoog, biedt ruimte aan zowel traditie als vernieuwing, viert diversiteit en zorgt ervoor dat iedereen zich gehoord voelt. Zo draagt de voorganger bij aan een cultuur waarin iedereen zich geaccepteerd en gesteund voelt. Ook betreft de eerstverantwoordelijk voorganger anderen bij besluiten en geeft ze de ruimte om verantwoordelijkheid te nemen;
- **Veerkrachtig en inspirerend:** door veerkrachtig te zijn, rust en hoop te hebben, open te staan voor nieuwe mogelijkheden en het onbekende niet te vrezen, inspireert een eerstverantwoordelijk voorganger anderen om veerkracht en vertrouwen te ontwikkelen en verantwoordelijkheid te nemen. Ook voor de aarde en toekomstige generaties;
- **Besluitvaardig en daadkrachtig:** een eerstverantwoordelijk voorganger luistert goed, weegt keuzes zorgvuldig af en neemt weloverwogen beslissingen. Hij/zij kan lastige keuzes maken en helder en begrijpelijk uitleggen waarom een besluit is genomen.

Hij/zij blijft doelgericht en vastberaden ook in uitdagende omstandigheden en kan met overtuiging beslissingen nemen die bijdragen aan de continuïteit van het gedachtegoed;

- **Empathisch en kwetsbaar:** door de eigen kwetsbaarheid te tonen en te laten zien dat kwetsbaarheid een kracht is, inspireert de eerstverantwoordelijk voorganger anderen om zichzelf te zijn en hun vragen en onzekerheden te delen. Dit schept empathie en wederzijds begrip;
- **Creatief en flexibel:** nu mensen op steeds meer verschillende manieren zoeken naar zingeving moet een eerstverantwoordelijk voorganger creatief en flexibel zijn en ruimte geven aan verschillende vormen van zingeving, van traditionele diensten tot nieuwe manieren van inspiratie;
- **Authentiek en integer:** de eerstverantwoordelijk voorganger is zichzelf en laat zien wat hij/zij belangrijk vindt. Woord en daad komen overeen. Hij/zij handelt ethisch, eerlijk, rechtvaardig 'ook waar geen mensenoog het ziet'.

1.2 Competenties (vaardigheden en kennis)

Op het gebied van geestelijke zorg worden de volgende competenties gevraagd of de bereidheid zich daarin te ontwikkelen:

- **Hermeneutische competentie:** je inspireert mensen betekenis te geven aan wat er in hun leven gebeurt. Je verbindt persoonlijke ervaringen met verhalen, symbolen, tradities en rituelen zodat zij nieuwe inzichten opdoen;
- **Therapeutische competentie:** je kunt nabij zijn op kruispunten van het leven maar herkent situaties waarin specifieke professionele hulp nodig is. Je weet wat binnen jouw rol past en wanneer je iemand moet doorverwijzen naar gespecialiseerde zorg;
- **Spirituele competentie:** je kunt de innerlijke persoonlijke beleving verbinden met verhalen, symbolen, tradities, rituelen en het apostolische gedachtegoed zodat er nieuw licht kan schijnen op een situatie;
- **Agogische competentie:** je kunt veranderingsprocessen in gang zetten en deze begeleiden zowel op individueel als op groepsniveau;

- **Intermediaire competentie:** je kunt bemiddelaar of vertegenwoordiger van het genootschap zijn, waarbij je je rol van eerstverantwoordelijke voor de geestelijk verzorging goed bewaakt;
- **Communicatieve competentie:** je kunt goed contact maken en op een duidelijke manier informatie delen met verschillende mensen, op verschillende manieren, zowel binnen als buiten het genootschap. Je spreekt op een verbindende, inspirerende wijze zodat mensen geraakt worden. Je maakt moeilijke onderwerpen begrijpelijk en brengt een boodschap over op een manier die aansluit bij de waarden van het genootschap;
- **Educatieve competentie:** je kunt kennis op een aantrekkelijke, uitnodigende manier overdragen en mensen helpen zich te ontwikkelen.

Op het gebied van de bestuurlijke rol zijn de volgende competenties van belang:

- **Coöperatieve competentie:** je kunt constructief samenwerken met andere bestuursleden en hebt een houding die samenwerking bevordert. Je verbindt je inhoudelijke expertise aan de strategische doelstellingen;
- **Toekomstgerichte en strategische competentie:** je hebt het vermogen om maatschappelijke, religieuze en culturele ontwikkelingen te overzien, erop te anticiperen en beslissingen te nemen die bijdragen aan de continuïteit en groei van het genootschap. Dit met respect voor waardevolle tradities en wat van blijvende waarde is;
- **Methodische/organisatorische competentie:** je kunt het eigen werk op een goede wijze te ordenen, analyseren en evalueren ten behoeve van persoonlijke en deskundige ontwikkeling.

1.3 Achtergrond en ervaring (wat je meebrengt)

Een eerstverantwoordelijk voorganger:

- **Is actief lid van het Apostolisch Genootschap** en draagt het apostolische gedachtegoed uit in denken en doen;
- **Heeft een academisch werk- en denkniveau** met een achtergrond in mensgerichte studies en/of werkervaring;

- **Heeft minimaal 5 jaar ervaring in een leidinggevende functie** waarin visieontwikkeling en begeleiding van veranderingen belangrijk waren. Ervaring in een organisatie die zich richt op mensen is een pluspunt;
- **Kan uitstekend communiceren en heeft sociale vaardigheden** waarmee hij/zij mensen van verschillende leeftijden en perspectieven bij elkaar kan brengen;
- **Heeft kennis van en een visie op geestelijke zorg.** Is aantoonbaar gericht op vernieuwing en kan ontwikkelingen in de geestelijke zorg initiëren, zodat deze blijft aansluiten bij de behoeften van de leden en de samenleving.

Wat we daarnaast graag zien:

- **Kennis van en ervaring met bestuurlijke processen** of de bereidheid zich daarin te ontwikkelen. Je kunt meedenken over beleid, strategie en organisatie en draagt bij aan besluiten die passen de waarden en doelen van het Apostolisch Genootschap;
- **Kennis van en visie op technologische en digitale ontwikkelingen** of de bereidheid zich daarin te ontwikkelen. Je begrijpt hoe digitalisering en kunstmatige intelligentie ons leven beïnvloeden en hoe ze kunnen bijdragen aan het versterken van relaties, spirituele groei en religieus gevoel.